

HAVA KİRLİLİĞİNE YENİ BİR ÇÖZÜM

HAVA TEMİZLEYEN BACALAR

Başı hava kirliliği ile dertte olan Los Angeles şehrinin yararlanabileceği havayı temizleyen, nemi düşüren 150 metrelik dev baca.

Çoğu insan, yaptığı resimlerde bacaları kirliliğin dumanı taşıyan uzun borular şeklinde canlandırır. Ancak, yakında bacalar, kurum ve duman kirliliği yaymak yerine, havayı içine çekerek temizleyen, nefis, taze meşemler halinde dışarı verir ve bu şekilde alışlagelmiş imajları tersyüz eden yeni bir yapı haline gelecek. Los Angeles Millî Laboratuvarı'ndan Melvin Prueitt, bir silindirik şapkaya benzeyen 150 metrelik dev kulenin havayı temizleyip atacağına inanıyor. Prueitt'in planına göre her kulenin tepesindeki su püskürtücülerinin meydana getirdiği ince sis perdeleri, havanın içindeki is, kurum, toz ve partiküllerini emerek havayı adeta yıkıyacak.

Rutubetlenen, soğuyan, kirini bırakan hava, kuleden aşağıya inerken bir hava ceyhanı meydana getirerek, daha çok havayı kulenin tepesinden içeri çekecek. Kulenin tabanındaki hava basıncı, kulenin bulunduğu alanı fazla enerjili üretebilen rüzgâr türbinleri vasıtasıyla elektrik enerjisine dönüştürülecek. Nemli

temiz hava, alttan dışarı doğru yayıldıkça, şehirdeki kuru ve kirliliği havayı yukarı doğru itecek.

Havayı yıkayarak, kirlenen su, çeşitli filitrelerden geçirilerek temizlendikten sonra, pompalarla denize akıtılacak. Bu kadar su nereden temin edilecek? Denizden. Çünkü kuledeki nem oranının %100 olması sebebiyle deniz suyu kullanılmasında bir mahzur yok. Bu da susuzluktan kavrulan Los Angeles şehri için iyi bir haber niteliğindedir.

Halen Prueitt'in fikri üzerinde, bilgisayar yardımı ile akışkanlar mekaniği, hidrolik model çalışmaları yapılmaktadır. Beş yıl içerisinde bu bacanın bir prototipinin inşa edileceği beklenmektedir.

**Popular Mechanics, Şubat 93'ten çev.:
Nurettin ÖNCÜL**

çevresindeki sazlık ve bataklıkların drenaj kanalları açılarak kurutulması düşünülen bu doğa harikası gölün, karayoluna en yakın bölümünde, kuş cennetinin ortasında, dinlenme amaçlı yapılaşma başlatılmıştır. Keşan adası yakınındaki göl kıyısı da Sivas'taki Cumhuriyet Üniversitesi'nin dinlenme tesisleri alanı olarak belirlenmiştir.

Atık sularıyla gölü, doğal tuzları ve özellikle de binlerce kuşun barındığı kuş cennetini riske sokacak, ekosistemi kısa sürede bozacak olan bu tür yapılaşmaların bir an önce önlenmesi gerekmektedir.

Kızılırmak kanyonundaki "Kaya mağaraları" birkaç yıl önce turizm alanı olarak belirlenmiş, fakat turizme açmak için herhangi bir yatırım henüz yapılmamıştır. Kaya mağaralarının turizme açılması, bir arada bulunan Kızılırmak kanyonu, Tödürge gölü, Hafik gölü ve Lota göllerine, dolayısıyla buradaki kuş

cennetlerine olan ilgiyi arttıracak, olağanüstü güzellikteki doğa anıtlarına sahip olan bir "doğa müzesi" daha tanınma ve korunma olanağına kavuşacaktır.

KAYNAKLAR

- ALAGÖZ, C., A., Sivas Çevresi ve Doğusunda Jips Karstı Olayları. A.Ü., DTCF Yay., 175., Ankara, 1967.
- ATİKER, M., "Koruyamadığımız Doğal Anıtlar: Sivas Travertenlerindeki Dev Çatlaklar ve Bir Akarsu Tüneli", TÜBİTAK, Bilim ve Teknik Dergisi. C.24, S.283, s.32-34., Ankara, 1992.
- ATİKER, M., Sivas-Sıcakçermik Yöresinin Jeomorfolojisi, I.Ü. Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enst., Yayınlanmamış, Doktora Tezi, İstanbul, 1992.
- FARIMAZ, N., Ulaş Havzasında Jips Karstı Şekilleri ve Klima Jeomorfolojik Açından Bir Yaklaşım, Uluslararası 1. Bölgesel Jeomorfoloji Konferansı, Bildiri öz. T. Jeom. Der. Yay. Ankara, 1991.
- KARABIYIKOĞLU, M., BARKA, A., Messiniyen (Geç Miyosen) Tuzluluk Sorunu: Akdeniz'in Kuruması ve Jeodinamik Evrimi, Yeruyvarı ve İnsan Dergisi. C.8, S.4. Ankara, 1984.